

Architekti a inženýři, inženýři a architekti

Zpráva ze semináře

Ve dnech 17. a 18. května se v Benešově uskutečnil seminář pod názvem "Architektura jako společné dílo architekta a inženýrských profesí", věnovaný aktuálním otázkám přípravy a realizace staveb z pohledu architekta a stavebního inženýra a s cílem přispět ve společné kritické diskuzi k odstranění některých přetrvávajících překážek a nedorozumění při vzájemné spolupráci.

Seminář byl rozdělen do ucelených bloků:

- ◆ příklady spolupráce v historii,
- ◆ urbanizmus a městské inženýrství,
- ◆ stavební dílo,
- ◆ stavební technologie, materiály a výrobky,
- ◆ etická hlediska.

Každý blok byl zahájen dvěma krátkými referáty jednak za *Blok architektů*, jednak za *Český svaz stavebních inženýrů*, potom vždy následovala diskuze.

Diskuze, v níž vystoupila řada účastníků, včetně zástupců vysokých škol, vyústila v tyto závěry:

1. Odpovědnost vůči zájmům klienta při respektování veřejného zájmu předpokládá potlačení nezdravě prestižních přístupů ve prospěch spolupráce již při tvorbě koncepce stavebního díla. Tato profesní odpovědnost musí být prioritní, protože nejpodstatnější ovlivňuje kvalitu stavby, a to od fáze návrhu až po jeho realizaci.

2. S ohledem na neustálenou situaci na trhu a z toho vyplývající nepřehlednost pro zákazníka při volbě projektanta a stavebního dodavatele je třeba vytvořit systém záruk poskytujících určitě, byť relativní jistoty, které budou obě profese respektovat. K tomu přispívá prověřování odborné způsobilosti, morálních předpokladů a praxe formou autorizace či certifikace. Zpřísnění kritérií na úroveň obvyklou v evropských státech a jejich důsledné do-

držování vytvoří podmínky pro konkurenceschopnost našich odborníků na mezinárodním poli.

3. Jako reakce na automatizaci jednotlivých prvků projektování a z toho plynoucí potenciální nekomplexnost a nekoordinovanost návrhu stavby je nutné připravit podmínky pro systém odborné kontroly stavu projektové dokumentace, včetně účinného působení autorského a technického dozoru při realizaci.

4. Je naléhavé reagovat na neuspokojivou situaci ve spolupráci mezi oběma profesemi, vyplývající mimo jiné i ze současné formy inženýrského studia, kde stále nedochází k integraci zajišťující vzdělání profesionálně vybavených odborníků, schopných syntézy jednotlivých specializovaných oborů.

5. Nutná účast řady nových oborů přináší jednak přirozenou diverzifikaci samostatného vývoje stále rostoucího počtu odborností, jednak naléhavou potřebu koordinované spolupráce i rozvoj nových syntetických disciplín, jako je např. městské inženýrství nebo funkce hlavního inženýra – koordinátora projektů – u složitých stavebních souborů.

Společné setkání znovu jednoznačně potvrdilo přednosti spolupráce obou profesí, založené na vzájemném respektu, a to od samého začátku stavební akce. Názory vyslovené na semináři architektky a inženýry vyústí v přesvědčení o nutnosti prosazovat je v denní činnosti, ve vztazích k investorské veřejnosti i ke státní správě, s důsledky pro stavební legislativu i normativní základnu a konečně také ve vazbě na systém předpisů Evropské unie. Výchova mladé generace na odborných školách se musí zaměřit k chápání poslání a vztahů obou profesí a jejich podílu na kvalitě společného díla jako výsledku úzké spolupráce. Zároveň s tím je potřebné zvážit zřízení úplného celkového nebo alespoň nadstavbového vzdělání pro existující i nové disciplíny v této sféře. Seminář střídavě vedli Ing. Miloslav Pavlík, CSc. a arch. Karel Prager. V bloku o Stavebním díle se za ČSSI účastnili jednání členové České společnosti pro beton a zdvo, inženýři Viktor Beneš, Bohumil Brůna, Vladislav Bureš, Pavel Čížek, František Futera, Jaroslav Vácha a Jaromír Vrba.

Názory v diskuzi

V zastoupení ČSSI jsem byl pověřen vypracovat základní téze a příspěvek na seminář "Architektura jako společné dílo architekta a inženýrských profesí" k oddílu pojednávajícím o stavebním díle. Vyzval jsem proto reprezentanty z řad projektantů stavebních konstrukcí pozemního stavitelství a obrátil se na ně s prosbou o pojmenování problémů, s kterými se ve své praxi v posledních letech setkávají a týkající se odbornosti, spolupráce a kooperace mezi účastníky stavebního procesu, tak problémů ekonomické a etické povahy. Protože odpovědi, které jsem obdržel, mohou zajímat i naše čtenáře, rozhodl jsem se po dohodě s respondenty některé zveřejnit. Z mladší generace jsou to F. Futera a V. Bureš, ze střední generace V. Beneš, J. Vácha a J. Vrba a ze starší generace Ing. Bohumil Brůna.

Jelikož příspěvek Ing. Futery byl nejrozsáhlejší a nejkompaktnější, zveřejňujeme jej po autorově úpravě celý, zatímco z dalších příspěvků publikujeme jejich podstatné části, které vývoody Ing. Futery potvrzují nebo doplňují.

Uvědomujeme si, že vztahy inženýrů a architektů v projekčně návrhovém procesu jsou nepatrnou součástí široké palety vztahů mezi účastníky výstavby. Věříme však, že zlepšení spolupráce inženýrů s architektky může mít nepopíratelně pozitivní vliv na konečnou tvárnost a kvalitu stavebního díla. Pokud byste, vážení čtenáři, měli k této problematice co dodat, rádi Vaše názory a poznatky v rámci otevřené diskuse uveřejníme.

Pavel Čížek

Místo inženýra statika v procesu návrhu budovy

František Futera

Tento příspěvek byl zpracován jako podklad do diskuze na konferenci "Architektura jako společné dílo architekta a inženýrských profesí" pořádané Blokem architektů a výtvarníků a Českým svazem stavebních inženýrů 17. a 18. května v Benešově u Prahy. Shrnuje zkušenosti inženýra statika získané zvláště za poslední čtyři roky projektování pozemních staveb. V první části příspěvku je stručně formulován názor na roli inženýra statika v procesu tvorby projektu stavby. Druhá část vysvětluje a zdůrazňuje některé myšlenky a dodává, co v první části nebylo explicitně vysloveno. Třetí část se dotýká otázky odměny za odvedené dílo. Pro čtenáře časopisu Beton a zdívo může posloužit pro porovnání s vlastními zkušenostmi, případně jako podnět pro prezentování názoru odlišného.

Projekt stavby je *společným dílem pracovního týmu*. Při projektování pozemních staveb občanských a bytových vede tým architekt. Tým uskutečňuje architektovu představu o díle. Názory jednotlivých členů týmu (profesí) mohou řešení ovlivnit pouze v *míře, kterou architekt připustí*. Architekt je většinou přímým partnerem investora a zprostředkuje přenos informací od investora ke členům týmu.

Nosná konstrukce se někdy může podílet na výsledku díla očividně, jindy zdůrazněna není nebo je její působení dokonce zcela potlačeno. Ten i onen záměr architekta musí statik respektovat. Vždy je však samozřejmým cílem statika navrhnout nosnou konstrukci dobře – rozumně, bezpečně a hospodárně.

Větší konstrukčně statická kancelář dnes zpracovává asi *pětikrát až desetkrát větší počet zakázek* než stejně velká kancelář architektonická. Řešením problémů opakujících se pravidelně v různých variacích si statik relativně rychle vytváří a tříbí názor nejen na nosnou konstrukci, ale i na problémy s ní související a ji ovlivňující.

Komplexní rekonstrukce objektů, jejichž projektování je dnes dost časté, poskytují neocenitelnou možnost kritického náhledu. Původní nosná konstrukce vystavená požadavkům dneška je snad *vůbec nejsilnějším podnětem k přemýšlení* o způsobu tvorby nosných konstrukcí novostaveb, a to z hlediska užitého i estetického, bez ohledu na použitý materiál.

Statik zodpovědně řeší založení objektu a vlastní vrchní nosnou konstrukci. *Musí však dobře rozumět* i hydroizolaci spodní stavby, izolacím proti radonu, tepelným izolacím nosných konstrukcí, vlastnostem a konstrukci různých druhů příček, požární odolnosti konstrukcí, jejich odolnosti proti korozi, případně proti škůdcům, zdicím materiálům obecněji, sendvičovým konstrukcím a některým dalším problémovým okruhům.

Zkušenosti z projekční praxe velí statikovi zabývat se všemi těmito okruhy problémů *aktivně*, a to ze tří důvodů. Především z prosté potřeby pochopit souvislosti a správně konstrukci navrhnout. Druhým důvodem je snaha zorganizovat si ve vlastním zájmu práci na projektu a předejít pozdějším zásadním narušením koncepce. Důvodem třetím je prevence vzniku nebezpečných situací na stavbě.

Nosnou konstrukci je nutno začít vážně řešit už v *prvotních fázích návrhu*.

Návrh dobré nosné konstrukce je *činnost vyžadující čas* na přemýšlení a na "uzrání" nápadu, který nelze významně redukovat zvýšením intenzity práce.

Oborem inženýra statika nejsou statické výpočty. Jeho oborem je *komplexní návrh nosné konstrukce*. Výstižnější pojmenování profese je projektant nosné konstrukce.

Několik poznámek

Vyslovený názor zdůrazňuje architektovu vedoucí funkci při projektování občanských a bytových staveb. Míni však, že v zájmu

dobrého výsledku by *architekt měl využít* schopností a zkušeností inženýra statika i ostatních profesí.

Upozorňuje na *diametrální rozdíl* v počtu zakázek inženýra statika vůči architektovi. Vedoucí projektant statik spolupracuje asi s dvaceti architekty. Přitom se statik díky spolupráci s různými architektonickými ateliery podílí na různém přístupu k řešení stejného technického problému a díky množství zakázek má cennou možnost porovnávat a hodnotit výsledek na stavbě. Proto se inženýr statik nutně záhy dopracuje názoru, že je rozumné zvládnout i některé související problémy *těsně nad tradiční rámec* vlastní profese (avšak často se opakující) a nabízet architektovi a stavebnímu konstruktérovi tvůrčím způsobem pojatá řešení. Statik je vzděláním především *stavební inženýr*.

K přesvědčení zabývat se aktivně souvislostmi dospěje inženýr statik také, když se několikrát zopakují problémy při *spolupráci s profesemi*. Pominutí takového přístupu může vést dokonce k nebezpečným situacím na stavbě. Existují špatné zkušenosti, kdy teprve na stavbě byly zjištěny statikovi dosud utajené "zákeřné" zásahy některých profesí například do nosného zdiva z novodobých zdicích materiálů.

Formování přístupu projektantů profesí ke spolupráci je věcí "*trpělivé výchovy*", při které se nelze zprvu vyhnout konfliktním situacím.

Nosná konstrukce není vyslovenými názory prosazována za každou cenu. Přesto je nutno vyjádřit dojem, že možnost spolupráce architekta s inženýrem statikem od úplného počátku návrhu stavby *zůstává nevyužita*. Počátkem návrhu je možno rozumět například slovní formulaci požadavků na stavbu. Není případ v paměti autora tohoto příspěvku, kdy by byl přizván k práci na návrhu objektu ve fázi, kdy skutečně vzniká jeho koncepce. Architekt se nepokouší v konkurenčním boji argumentovat přednostmi hospodárně navržené konstrukce.

Zmínka o poučení z rekonstrukcí je *důležité samostatné téma*. Sluší se na tomto místě alespoň podotknout, že by bylo velice zajímavé jmenovat konkrétní budovy postavené u nás za posledních pět let a přesněji formulovat, čím je například jejich vrchní nosná konstrukce ne zajímavější, ale lepší, než nosná konstrukce obdobných budov starých 60 či 70 let.

Odměna za dílo

Zásadním problémem je, že není ve všeobecné známosti *nutný rozsah práce projektanta nosné konstrukce*.

Návrh *Výkonového a honorářového řádu ČSSI* byl již s největší pravděpodobností architektky obecně akceptován. Je však důvodně podezření, že už *nebyl akceptován* odpovídající obsah jednotlivých výkonových fází. Návrh Řádu je inspirovaný obdobným německým předpisem. Občasný kontakt s německou dokumentací a její analýza nasvědčuje tomu, že prvotní fáze návrhu jsou zpracovány daleko hlouběji a v na první pohled jednoduché grafické formě jsou skryta promyšlená technická řešení. Poslední pracovní verze Řádu vydaná v roce 1993 ČSSI je rozšířena o ohodnocení různých druhů staveb a profesí. Kromě vlastního návrhu honoráře obsahuje jako *velice důležitý údaj* detailně zpracované obsahy jednotlivých výkonových fází. Rozdíl mezi údaji Řádu již pro prvotní fáze návrhu uvedenými v kapitole 5 ("Nosné konstrukce pozemních a inženýrských staveb") a prostorem, který statik ve skutečnosti pro svou práci dostane, je diametrální. Je zřejmé, že s těmito fakty není obeznámena většina architektů ani investorů.

Nedodržováním rozsahu výkonových fází trpí hlavně vlastní návrh stavby. Zanedbaná práce se přesouvá do pozdějších fází, komplikuje se, redukuje se čas potřebný k jejímu kvalitnímu provedení a častá je snaha pominout příslušnou část honoráře.

Pro projektanta nosné konstrukce je podstatné, aby obdržel za dílo odměnu přímo *úměrnou vynaložené energii* a upravenou s ohledem na míru rizika. V podstatě musí být při stejné nosné konstrukci první složka odměny stejná, a to i u objektů s výrazně

rozdílným standardem dokončujících prací, a tedy i celkovou cenou.

Problémy s výší honoráře nastávají pravidelně u malých, ale konstrukčně složitých staveb. V těchto případech je pak často činěn ze strany architekta tlak, aby projekt byl zlevněn zjednodušením dokumentace s poukazem na západoevropskou praxi. Tyto názory je nutno rozhodně odmítnout. Řešení jsou převážně atypická a *vymykají se zkušenostem stavby*. Je spolehlivě vyzkoušeno, že navrhovaný způsob práce vede jen k problémům na stavbě a k poruchám v detailech.

Pracnost zakázky je určena architektem. Architekt jako přímý partner dodavatele většinou v počátcích i významně spolurozhoduje o celkovém honoráři. Stává se, že smlouva je uzavřena bez hlubších znalostí o skutečném rozsahu práce profesí. Architekt by si měl uvědomit závažnost svých rozhodnutí. Skutečnost prostého oznámení, že na statiku je bohužel pouze určitá částka, nelze přijmout a tuto situaci je nutno hodnotit jako *selhání architekta coby manažera*.

K otázce honorářů u projektů betonových staveb je třeba z vlastní zkušenosti zdůraznit malou finanční úspěšnost konstrukčně statické kanceláře na straně jedné a bezproblémovou realizaci stavby podle projektu na straně druhé. *Nastává paradoxní situace*. Poptávka převyšuje nabídku. Firma je zavalena prací kterou musí odmítat. Obor statika stavebních konstrukcí trpí nedostatkem pracovníků i absolventů škol ochotných a schopných dělat toto řemeslo. Vedoucí pracovníci tráví měsíčně v práci 300 i více hodin čistého času ("rekord" z roku 1994 je 333 hodin měsíčně – průměrně po dobu celého roku). I vedoucí pracovník vyřizující největší část režijní práce pracuje více než 80% času prací na za-

kázkách. Přitom firma se za celou dobu existence dosud nevymaňila z finančních starostí se zabezpečením materiálního vybavení, především nutné obnovy hardware a software.

Výsledkem práce jsou na druhé straně konkrétní signály ze strany některých dodavatelů, kteří zajišťují dodávky včetně prováděcího projektu, uzavírají smlouvy na prováděcí projekt přímo s projektantem nosné konstrukce. Tato cesta se zdá být jedinou rozumnou a správnou, samozřejmě v případě, že je též projektant statiky již autorem předcházejících stupňů projektu. Lze beze zbytku prohlásit, že ve fázi prováděcího projektu již *není architekt přirozeným "zaměstnavatelem" projektanta nosné konstrukce*. Architekt není na kvalitě prováděcího projektu nosné konstrukce v podstatě nijak zainteresován, neocení ani množství oceli v betonu, ani její uspořádání, ani kvalitu detailů výztuže z hlediska provádění.

Závěr

Tvorba návrhu budovy je prací týmovou. Je součástí realizace stavby. Profese jsou na architektovi do jisté míry závislé, ale je tomu i naopak. Systém spolupráce se může u různých týmů lišit a formuje se přirozeně a pomalu v závislosti na vzájemném působení individualit. Práce projektanta nosné konstrukce dosahuje jisté prestiže na stavbě, ale jinak je v současné době spíše nedoceněna a není jí dáván náležitý prostor. Mechanismy ke zlepšení situace se mobilizují pomalu a jejich prosazení je asi spíše věcí individuálního úsilí.

Uvedené poznatky vyjadřují jeden možný přístup k profesi inženýra statika a reflektují uvědomění si dnešní situace v oboru.

Ing. František Futera, Atlant, s.r.o., Jižní 870, 500 72 Hradec Králové

Viktor Beneš

Po získání stavebního povolení se zpravidla okamžitě začíná stavět, provádí se konstrukce podle projektu pro provedení stavby - statická část. U větších objektů se projekt zpracovává po etapách, souběžně s prováděním stavby, resp. s malým náskokem projektu před realizací. V době zpracování projektu zpravidla nejsou známy všechny požadavky na projekt konstrukce (prostory, požadavky dodavatele výtahů, dodavatele fasády atd.). Tyto požadavky jsou vznášeny následně po dokončení a odevzdání příslušné etapy projektu: projekt je potom nutno doplňovat, upravovat a často pokud je už konstrukce hotová, řešit problémy na stavbě.

Opožděné předávání podkladů pro projekt konstrukce působí statikům značné problémy.

Investor by měl provádět výběrové řešení dodavatelů v takových termínech, aby požadavky na konstrukci byly projektantům předány včas.

Bohumil Brůna

Je zpracován projekt ke stavebnímu povolení dosti náročné stavby, probíhá výběrové řízení na dodavatele stavby, v něm zvítězí renomovaná firma, jsem klidný a pokračuji na prováděcím projektu. Při zahájení stavebních prací zjišťuji, že betonářské práce jsou formou subdodávky zadány neznámé firmě, která jen s obtížemi plní dokumentací předepsané postupy a kvalitu betonů nosné konstrukce. Tím i předchozí dobrá spolupráce projektanta, investora a generálního dodavatele stavby je znehodnocena.

Projekt ke stavebnímu povolení vyžaduje jasnou koncepci nosné konstrukce, podloženou statickým výpočtem, v němž by mělo chybět jen dimenzování průřezů na stanovené vnitřní síly. Tomu však většinou neumožňuje úroveň podkladů stavební části, kde zůstává mnoho nedořešených záležitostí ovlivňujících statiku. Tyto údaje lze často obdržet až po uzavření smluv o dodávkách. To pak vede k četným přepočtům původního výpočtu i změnám

v konstrukci. Jde přitom více o čas než peníze, neboť lhůty na projekty se oproti minulosti velmi zkrátily.

Kooperace mezi účastníky stavebního procesu v době kdy se rozhoduje o nosné konstrukci je mizivá a v podstatě se omezuje na dohady mezi statikem a projektantem stavební části.

K ekonomickým problémům statika patří, že se mu práce nabízí za předem stanovený obnos hlavním projektantem, respektive jeho ekonomického úseku. Kalkulace jakož i předpokládaný celkový investiční náklad jsou obvykle pečlivě utajovány. Vlastní propočty vedou k tomu, že honorářový řád je spíše vidinou než realitou.

Vladislav Bureš

Jako vážný problém cítím tlak na zkracování termínů projekčních prací nad únosnou míru. Práce statika je první na řadě. Nejen že všechny konstrukce počítáme od základů, ale často základy musíme odevzdat v době, kdy není horní stavba zcela jasná. Často v termínu odevzdání kompletního projektu stavby už na stavbě stojí několik pater skeletu vybetonovaných podle "pracovních kopií", které nám bere dodavatel z prken. S tím souvisí vypětí a podstupované riziko pro projektanta.

Na to navazuje problém kontroly projektů. Nikdo ji nevyžaduje, nikdo ji není ochoten zaplatit a často na ní ani není čas. Bylo by třeba zavést nějaká pravidla ohledně kontroly projektů.

Z celospolečenského hlediska mě pak v poslední době zarazí množství poruch a jiných problémů na stavbách způsobených nekvalitními projekty. Především u menších staveb, u kterých často projekt zpracovávají soukromí projektanti jednotlivci. Jsou nuceni k nízkým cenám projektů, pracují bez spolupráce se statikem. Přitom jsou zvyklí z projektových ústavů na to, že o to, aby byla stavba z hlediska statiky v pořádku se někdo postará.

Problém přístupu některých architektů ke statikovi. Architekt má někdy tendenci považovat architektonickou práci za tvůrčí, na hranicích s uměním. Práci statika za práci rutinní, něco, co je jednoznačně dáno normami, tabulkami, výpočtem.

To se dále projevuje v oblasti morálního ocenění. V časopisech a odborné literatuře se často uvádí u projektu stavby pouze jméno architekta.

Jaroslav Vácha

Současný stav

Dnešní stavební podnikatelé i projektanti minimalizovali nebo přímo anulovali svá technická zázemí. Neexistuje technická kontrola dokumentace a veškerý technický servis je požadován po projektantovi, neboť všichni dělají vše.

Odborná sféra spolupráce

Běžná praxe vyvolaná způsobem stavebního řízení udává klasický systém procesu výstavby:

- záměr investora, architektonická studie
- zadání stavby, projekt pro stavební povolení a provedení stavby.

V uvedeném systému má nezastupitelnou pozici architekt, který se často stává smluvním partnerem pro projektování, inženýring, popřípadě i investora. Architekt potom smluvně zajišťuje ostatní partnery, nebo se na konkrétní akci ustavuje sdružení. Jednotliví účastníci jsou buď fyzické osoby nebo právnické osoby v rovině s.r.o. tak, aby působili na investora a dodavatele konzistentním dojmem. V následné fázi se často projektuje systémem "hurá", bez náležité technické přípravy, tj. průzkumů geologických, stavebně technických, popřípadě stavebně statických. Přitom systém průzkumů často není zpracovatelným ani známým termínem "materiálové inženýrství" je pro mnohé – jak inženýry tak architektky – "španělskou vesnicí".

Vzhledem k tomu, že se asi třicet let zabývám haváriemi staveb, uvádím několik příkladů z éry podnikání:

Stavební jáma - Brno, hlavní nádraží

Stavební jáma vyprojektovaná architektem metodou janovské stěny, po konzultaci na chodbě se statikem, který konzultoval systém a ne projekt. Geologický průzkum zajišťoval dodavatel při vlastní stavbě a projekt byl nepoužitelný.

Rekonstrukce Magistrátu Brno

Architektonická kancelář předložila projekt, který během stavby musel být měněn, dodatečně byly rekonstruovány základy. Projektant vykonával část inženýringu a technického dozoru. Akce skončila odvoláním pracovníků magistrátu.

Stavba společenského a obchodního centra - Brno Vinohrady

Stavba byla umístěna do svážného území, což bylo zjištěno až během přípravy projektu. Investorovi vznikly vícenáklady 3,5 mil. na investici za 15,0 mil.

Stavba SOUL Svoboda n. Úpou

Absence geologického posudku, jako podkladu pro prováděcí projekt, způsobila zpoždění stavby o několik měsíců a následnou změnu koncepce založení.

NKP Špilberk

Nezkušenost zhotovitele projektové dokumentace, nezkušenosti dodavatele stavby a neustálé změny v koncepci restaurace památky jsou příčinou prodloužení lhůty výstavby a prodražení stavby řádově o 100 mil.

Jaromír Vrba

Několik problémů, které mne provázely při mnoha řešeních objektů bytové a občanské výstavby a při nichž vznikaly třetí plochy mezi architekty, statiky a profesemi instalací a rozvodů různých médií.

Zakládání objektů – problematika citlivého osazování objektů ve vazbě na svahy, svážná území, napojení objektů na sítě, zbytečné zakládání suterénů pod úrovní hladin spodních vod.

Detaily řešení konstrukcí – architekti často nadřazují výtvarnou stránku návrhu, statici se věnují více krásám výpočtových modelů, topenáři nevěnují pozornost vhodným polohám radiátorů, vzduchotechnici jsou necitliví při rozmístování rozvodů.

Je-li jasná **struktura instalačních rozvodů** založena již v architektonickém návrhu, je možné navrhnout kvalitní (většinou i jednoduchou) konstrukci, která přehledný systém rozvodů umožňuje.

Stavební šlechtě vévodí Poláci

Konkurz na stavbu dvou dvojmostů u Veltrus vyhrála polská firma Espebepe, ale staví pouze jeden. Na žádost ministerstva se stavby toho menšího zřekla ve prospěch "české" firmy s nadpoloviční účastí Francouzů.

Blízko zámeckého parku ve Veltrusech vede stavba dálnice D8 (Praha Drážďany) nad Vltavou a jejím slepým ramenem. Mostní konstrukci zde tvoří dva nezávislé mosty. Slavnostní uložení posledního kubiku jednoho z nich pořádala včera štetínská firma Espebepe, která před dvěma lety vyhrála konkurzy na veřejnou zakázku. Z šesti firem, které se konkurzu vypsaného investorem Ředitelstvím dálnic Praha zúčastnily, byla polská firma vybrána na stavbu obou dvojmostů. Byla nejlevnější a měla dobré renomé mezi stavařskou šlechtou, jak se mostařům říká. Pak se ovšem strhla mela.

Odboráři z firmy Stavby mostů Praha (v konkurzu 4. v pořadí) spustili takovou kampaň, že ministerstvo dopravy požádalo Poláky, aby zakázku na jeden dvojmost odstoupili české firmě. Polská firma souhlasila a pak podle slov pracovníka ministerstva dopravy "předvedla prvotřídní kvalitu a v rekordním čase 28 měsíců postavila 550 m dlouhý a 2x13 m široký dvojmost". Další informace odmítli přítomní úředníci ministerstva poskytnout, neboť "nový ministr zavedl nové předpisy a s novináři může hovořit jen on sám nebo mluvčí".

Sdílnější byl zástupce ministerstva financí, který má na starosti financování těchto staveb, Ladislav Malát. "Je to krásná stavba a provedení je kvalitnější než u českých firem. Poláci zvedli i kvalitu konkurenčního prostředí," řekl a dodal, že stavba mostů teď přijde daňové poplatníkům na mnohem méně. Tak by tomu opravdu bylo, kdyby oba dvojmosty stavěla vítězná firma. Jak řekl ředitel investora Jaroslav Čipera: "Stát je chudší minimálně o 32 milionů korun, protože při zadání stavby obou mostů firmě Espebepe by byla uplatněna sleva 8 % z celkové ceny." "A tak v říjnu budeme mít k dispozici jeden vysoce kvalitní dvojmost. A jako závdavek rozumnější ceny českých firem," řekl Ladislav Malát. (Přetištěno z Lidových novin ze dne 18. května 1996.)

V článku, jehož autorkou je paní redaktorka Pavla Foglová, jde o most u Vepřeku, o kterém jsme zveřejnili podrobnou informaci v našem časopise (č. 1995/4). Jsme rádi, že se betonovým mostům věnuje pozornost i českém denním tisku, a že se přitom dostává do popředí otázka ceny a jakosti. Firma Espebepe používá systém jakosti ISO 9000, a je vidět, že takový systém nepochybně ovlivní ekonomický i technický výsledek díla.

Redakce